Ympäristövastuullinen Sädehtivä Lumoava

Naantalin kaupungin ympäristöohjelma 2020–2024

Markku Lehtinen

Hannu Lehto

Matti Rinne

Alkusanat

Naantalin kaupungin ympäristöohjelman keskeisimpänä tavoitteena on säilyttää Naantalin luonnonympäristö kauniina, terveellisenä ja monimuotoisena ja kehittää kaupungin toimintaa ympäristövastuulliseksi. Paikallinen ilma, maaperä ja vesi ovat tulevaisuuden Naantalissa puhtaita, ja lähiympäristö tukee asukkaiden terveyttä tarjoten myös mahdollisuuksia luonnossa elpymiseen ja rentoutumiseen.

Ympäristöohjelma on äärimmäisen ajankohtainen maailmanlaajuisen ilmastokriisin ja ihmisen käynnistämän eliölajien sukupuuttoaallon aikana. Ympäristöohjelma viitoittaa kaupunkia kohti uutta suuntaa, joka tarkoittaa osittain vanhasta luopumista ja uusien tai jo unohtuneiden taitojen opettelua. Muutoksiin on helpompi mukautua ja sopeutua käymällä sisäistä ja ulkoista vuoropuhelua. Rohkeus palkitaan vahvalla luottamuksen tunteella siitä, että asiat menevät oikeaan suuntaan.

Ympäristöohjelma perustuu **Naantalin kaupunkistrategiaan 2022**. Ohjelma on laadittu mahdollisimman vuorovaikutteisesti niin kuntalaisten, luottamushenkilöiden kuin kaupungin työntekijöidenkin ääntä kuullen. Laadinnan aikana järjestettiin työpajoja ja sähköisiä kyselyjä, joiden tulosten pohjalta ympäristöohjelmaan on nostettu paikallisesti tärkeiksi koettuja teemoja ja toimenpiteitä. Ympäristöohjelman toimenpiteiden toteutumista seurataan tilinpäätöksissä ja ohjelma päivitetään valtuustokausittain.

Toteuttamalla tarmokkaalla otteella kasvihuonekaasujen päästövähennyksiä ja vaalimalla tietoisesti paikallista luontoa ja sen moninaisuutta saamme nauttia tulevaisuudessakin puhtaasta ja ennen kaikkea kauniista Naantalista.

VISIO 2030

Naantali on tunnettu ympäristövastuullisuudestaan.

Vetovoimaisessa Naantalissa on elinvoimainen luonnonympäristö ja kaunis, vehreä asuinympäristö.

Ympäristövastuullinen Naantali

Kaupunki osoittaa kunnianhimoista tahtotilaa ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ryhtyy vähentämään suunnitelmallisesti kasvihuonekaasupäästöjään eri toimenpitein. Suunnitelmallisuus edellyttää päästöjen kehityksen ja suunniteltujen toimenpiteiden toteutumisen aktiivista seurantaa.

Strateginen tavoite:

Naantalin kaupunki toimii ympäristövastuullisesti. Ympäristövastuullinen Naantali toimii myös ilmastoystävällisesti ja kantaa vastuunsa omalta osaltaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen varautumiseksi. Naantalin kaupunki vähentää suunnitelmallisesti kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Ympäristöohjelman toteutuminen vaatii kaupungin koko organisaation sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin.

Ympäristövaikutusten arviointia ja kestäviä hankintoja

Päätösten ympäristövaikutukset arvioidaan.

Ympäristövaikutusten arviointi osana päätöksentekoa korostaa ympäristövastuullista toimintakulttuuria.

Kaupunki ottaa keskeisimmissä hankinnoissaan huomioon ympäristönäkökohdat.

Vuosien 2020–2024 keskeisimmät hankinnat ovat ajoneuvot ja työkoneet, elintarvikkeet, siivousvälineet ja puhdistusaineet, viestintämateriaalit, rakennushankkeet ja kaupungin kiinteistöissä käytettävä sähköenergia.

Ympäristönäkökohtia ovat mm. kestävyys, korjattavuus, huollettavuus, uudelleenkäytettävyys, kierrätettävyys, elinkaariajattelu/hiilijalanjälki, energiatehokkuus, vähäpäästöisyys, toimitusmatka, innovatiivisuus ja jakamistalous.

Esimerkkejä, miten kaupungin hankinnoissa huomioidaan kestävä kehitys:

- Uusissa henkilöautohankinnoissa siirrytään vähäpäästöisiin autoihin.
- Työkoneiden polttoaineena käytetään mahdollisuuksien mukaan uusiutuvaa biodieseliä.
- Kasvisruoan osuutta annoksissa lisätään. Jotta kasvisruoka on maukasta ja ravitsevaa, osaamista lisätään koulutuksin ja maistuvuus varmistetaan ruokaraadein.
- Kaupungin kokoustarjoiluissa suositaan kasvis- ja lähiruokaa.
- Luonnonmaan perhetalon ja Velkuan koulun suunnittelussa tehdään elinkaaritarkastelu, jossa otetaan huomioon materiaalivalinnat, energiaratkaisut, rakennuksen korjattavuus, huollettavuus ja muunneltavuus.

Marlitta Lindqvist

Jätteiden lajittelua ja kompostointia

Jätteiden lajittelumahdollisuudet tulee tehdä mahdollisimman helpoksi, jotta eri jätejakeiden kierrätysaste paranisi nykyisestä. Hyvä jätehuolto ehkäisee jätteen päätymistä luontoon ja vesistöihin ja pitää ympäristön viihtyisänä. Jätteen synnyn ehkäisy on myös olennainen osa viisasta kiertotalousajattelua.

Kaupunki parantaa jätteen kierrätys- ja lajittelumahdollisuuksia keskeisimmillä toimipisteillään ja Naantalin keskeisimmällä turistialueella monilokerojäteastioin.

Lämpökompostoreja hankitaan niille kaupungin toimipisteille, joissa innokkuutta ja sitoutumishalukkuutta kompostoinnille löytyy.

Kompostointia voidaan hyödyntää esimerkiksi osana ympäristökasvatusta päiväkodeissa ja kouluissa.

Energiatehokkuus ja uusiutuva energia

Kiinteistöjen lämmitys aiheuttaa noin puolet Naantalin kasvihuonekaasupäästöistä, pois lukien teollisuuslaitokset. Kaupungin kiinteistöjen päästöihin voidaan vaikuttaa hyödyntämällä olemassa olevia tiloja optimaalisesti, käyttämällä kiinteistöjä energiaa säästävällä tavalla, toteuttamalla energiatehokkaita teknisiä ratkaisuja sekä siirtymällä fossiilisista polttoaineista uusiutuvaan energiaan, kuten maalämpöön ja aurinkoenergiaan.

Sähkönkulutuksen osuus on vajaa viidennes Naantalin kasvihuonekaasupäästöistä. Sähkönkulutuksen vähentämistoimenpiteet ovat lämmityksen tavoin erityisasemassa kaupunkilaisten hiilijalanjäljen pienentämisessä.

Sähkön- ja vedenkulutuksen sekä lämmitykseen käytetyn energiankulutuksen seuraaminen kannustavat arjen pieniin tekoihin, joilla voi olla isokin merkitys kokonaiskulutuksessa.

Kaupunki liittyy kunta-alan energiatehokkuussopimukseen (KETS).

KETS on työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton välinen sopimus energian tehokkaammasta käytöstä kunta-alalla. Sopimuksen hyötyjä kaupungille ovat toimenpiteiden tuomat kasvihuonepäästövähennykset, energiakulutuksen taloudelliset säästöt sekä mahdollisuus hyödyntää valtion energiatukea energiatehokkuustoimiin.

Ekologinen rakentaminen

Kaupunki huolehtii osaltaan, että rakentaminen on Naantalissa ekologista.

Rakentamisen ohjauksessa otetaan huomioon ympäristövastuulliset tavoitteet. Rakennustapaohjeet ja tontin luovutusehdot sekä asemakaavat laaditaan ekologisen rakentamisen periaatteet huomioon ottaen.

Ekologisesti kestävän rakentamisen periaatteita Naantalissa

- Kiinteistöt ovat energiankulutukseltaan tehokkaita.
- Rakentamisessa otetaan huomioon sen elinkaarivaikutukset.
- Rakennuksen hiilijalanjälki, myös sen hiilivarastona toimiminen, otetaan jo suunnitteluvaiheessa huomioon.
- Rakennusmateriaaleina suositaan terveellisen sisäilman takaavia, turvallisia ja kierrätyskelpoisia materiaaleja.
- Uusiutuvan energian osuutta lisätään.
- Rakentamisessa varaudutaan sään ääri-ilmiöiden aiheuttamiin poikkeustilanteisiin, kuten myrskyihin, tulviin, rankkasateisiin ja äärilämpötiloihin. Esimerkiksi tulvahuippuihin varaudutaan suunnittelemalla paikallisia ja alueellisia hulevesien viivytysratkaisuja sekä tulvareittejä.
- Rakentamisessa otetaan huomioon tonttikohtaisesti kasvillisuuden paikallisilmastoa viilentävä vaikutus ja maaperän hulevesiä pidättävä vaikutus. Isommilla kiinteistöillä hulevesiä viivytetään paikallisesti mahdollisimman luonnonmukaisesti.
- Tontit ja rakennukset rakennetaan maastonmuotojen mukaan louhintoja minimoiden sekä ilmansuunnat ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen.
- Tonteille varataan riittävästi vihreää rakentamatonta pinta-alaa. Tontin olemassa olevaa puustoa ja muuta luonnonmukaista kasvillisuutta säästetään ja puita kaadetaan vain siltä osin kuin rakentaminen sitä erityisesti vaatii.
- Rakentamisessa käytettäviä ja tontilla muodostuvia maa- ja kiviaineksia käytetään kiertotalouden hengen mukaisesti.
- Rakentamisessa syntyvät jätteet lajitellaan ja toimitetaan asianmukaiseen jatkokäyttöön.
- Työmaa-aikaisten hulevesien käsittelyyn kiinnitetään huomiota.
- Jätevesien käsittelyn ratkaisut haja-asutusalueella ovat ekologisia.
- Yhteisöllisen rakentamisen ja jakamistalouden hankkeita edesautetaan.
- Sähköautoille varataan riittävästi latauspisteitä etenkin useamman asunnon kiinteistöissä.
- Rakennusten muunneltavuus sen elinkaaren aikaisiin eri käyttötarkoituksiin otetaan huomioon jo suunnitteluvaiheessa.
- Viherkatto- ja viherseinäratkaisuja suositaan.
- Viherrakentamisessa suositaan monikerroksista, pitkälti itseään hoitavaa viherympäristöä, johon kuuluvat puut, pensaat ja ruohovartiset kasvit.
- Istutuksissa suositaan luonnon monimuotoisuutta, kuten pölyttäjiä ja perhosia ylläpitävää kasvillisuutta.

Markku Lehtinen

Jaakko Plato

Viisas liikkuminen ja yhdyskuntarakenne

Liikenteen osuus Suomen kasvihuonekaasupäästöistä on noin viidennes. Liikenteen ilmastovaikutuksista ylivoimaisesti suurin osa aiheutuu henkilöautoliikenteestä, ja ennusteiden mukaan se kasvaa tulevina vuosikymmeninä edelleen. Kunta voi vaikuttaa paikalliseen liikenteeseen ja sen päästöihin merkittävästi maankäytön suunnittelulla. Liikennettä vähentää osaltaan palvelujen sähköistäminen ja etätyön mahdollistaminen.

Naantalin kaupunkistrategian 2022 kärkitoimenpiteisiin lukeutuvat kevyen liikenteen väylien rakentaminen pienelle rengastielle sekä muun kevyen liikenteen väylästön kehittäminen.

Tiivis kaupunkirakenne mahdollistaa joukkoliikennepalvelujen kehittämisen. Hyvät lähipalvelut vähentävät tarvetta liikkua pitkiä matkoja palvelujen perässä ja siten liikennepäästöjä. Kaupungin tarjoamia lähipalveluja ovat mm. sivistys- ja terveyspalvelut, mutta myös lähiliikunta- ja -virkistyspalvelut, kuten asutuksen läheisyydessä sijaitsevat liikuntapaikat, luontopolut ja virkistysmetsät. Lähiluontokohteisiin pääsemiseksi ei tarvita autoa, vaan ne ovat kaikkien saavutettavissa jalan ja polkupyörällä. Maankäyttöratkaisuilla kaupunki edistää lähipalvelujen saavutettavuutta ja mahdollistaa vähähiilisen liikkumisen.

Kaupunki kehittää edelleen polkupyöräpysäköintiä joukkoliikennepysäkkien lähellä.

Kaupunki kartoittaa kaupungin eri toimialojen tarpeet työajoihin käytettäviin henkilöautoihin.

Naantalin kaupunginkirjasto tarjoaa viihtyisän etätyöpisteen kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden käyttöön.

Etätyöpisteitä suunnitellaan kaupunginkirjaston kokemusten pohjalta myös Saaristo-Naantaliin.

Kaavoituksessa otetaan huomioon, että asuinalueilla ja koulujen, päiväkotien ja palvelukotien läheisyydessä on riittävästi metsää tai muuta luonnonmukaista viheraluetta virkistäytymiseen ja luontoyhteyden säilyttämiseen.

Varautuminen ja sopeutuminen ilmastonmuutokseen

Maankäytön suunnittelussa on varauduttava ilmastonmuutokseen, jotta sen haittavaikutukset voidaan minimoida. Ennakointi on tärkeää, sillä maankäytön ratkaisuihin voi olla jälkikäteen haastavaa vaikuttaa. Etenkin taajama-alueilla muutosten tekeminen jälkikäteen on vaikeaa, jos tilaa niiden toteuttamiseksi ei enää ole. Kaupunki ottaa huomioon alueelliset hulevesi- ja viheralue-varaustarpeet yleis- ja asemakaavoituksessa ja muussa maankäytön suunnittelussa.

Paikallisilmaston kannalta olennaista on tontin puusto ja muu kasvillisuus sekä asfaltoimaton, sadevesien imeyttämiseen sovelias maa-ala, jolloin sään ääri-ilmiöt tuulennopeuden, lämpötilan ja sademäärien suhteen eivät vaikuta elämisen laatuun niin voimakkaasti.

Metsillä on iso merkitys hiilinieluina eli ilmakehän hiilidioksidin poistajina. Maankäytössä menetetyt hiilinielut voidaan kompensoida jossakin toisaalla kunnan sisällä tehtävin suojelualuerajauspäätöksin tai metsityksin. Kompensaatiolla ei voi perustella arvokkaiden luontokohteiden hävittämistä.

Kaupunki turvaa ja tarvittaessa kompensoi hiilinielut.

Jotta hiilinielut voidaan turvata ja niiden määrä ei nykyisestä vähene, kaupungin tulee ensimmäisenä toimenpiteenään selvittää nykyinen hiilinielujen määrä.

Kaupunki luonnontilaistaa joutomaita tai peltoja.

Matti Rinne

Markku Lehtinen

Vehreän Naantalin lumo ja puhtaat vedet

Naantalin kaupunkistrategian 2022 yhtenä menestysteemana on viihtyisä asuminen ja korkeatasoiset palvelut. Viihtyisyyttä ja hyvinvointia luo vehreä ja puhdas kaupunki- ja luonnonympäristö. Korvaamattomiksi kuntalaispalveluiksi lukeutuvat myös paikallisluonnon tarjoamat ekosysteemipalvelut. Niihin kuuluvat muun muassa kasvillisuuden tarjoama puhdas ja vilvoitusta suova paikallisilmasto ja lähiluonnon ilmaiset harrastus- ja virkistysmahdollisuudet. Hyvinvoivassa luontoympäristössä tapahtuu myös mittaamattoman arvokkaita prosesseja, joilla sopeudutaan ilmastossa tapahtuviin muutoksiin ja niistä aiheutuviin sää- ja luonnonilmiöihin. Esimerkiksi ojittamattomat suot ja metsät tarjoavat ilmaista tulvansäätelyä, ja yksittäiset eliölajit tai -ryhmät kuten pölyttäjät voivat olla avainasemassa koko monimutkaisen ekosysteemin toimivuudelle. Pölyttäjillä taataan hyvä satoisuus niin viljelmillä kuin marjametsissäkin.

Strateginen tavoite:

Naantali turvaa paikallisen luonnon monimuotoisuuden ja kääntää luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen sen rikastumiseen vuoteen 2024 mennessä. Naantalin kaupunki luo aktiivisesti vehreää kaupunkiympäristöä ja turvaa paikallisen luonnon monimuotoisuuden edellytykset suojelemalla erilaisia luonnonympäristöjä ja ylläpitämällä ja palauttamalla riittävät viheryhteydet eri luontoalueiden välille.

Naantalin vesistöjen tila paranee vuoteen 2024 mennessä ja on hyvä vuoteen 2027 mennessä.

Matti Rinne

Luonnonsuojelu ja vieraslajien torjunta

Luonto pystyy sopeutumaan muuttuvaan ilmastoon ihmisestä riippumattomilla ja toimivilla prosesseilla. Tämä edellyttää, että luontoympäristö on terve, hyvinvoiva ja eliölajistoltaan ja luontotyyppikirjoltaan riittävän monimuotoinen. Lajin selviytyminen edellyttää, että eri alueiden välillä liikkuminen on mahdollista kattavin viheryhteyksin ja että yksittäinen alue on riittävä myös pinta-alaltaan tarjoten riittävästi ravintoa, levähdyspaikkoja ja suojaa. Liikkuminen mahdollistaa eliölajien geeniperimän säilymisen monipuolisena, mikä parantaa eliölajin mahdollisuuksia selvitä muuttuvassa maailmassa.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja edistämiseksi tarvitaan riittävästi tietoa luonnon tilasta, hyvää maankäytön suunnittelua, metsien ja viheralueiden oikeanlaista hoitoa ja hoitamatta jättämistä, vieraslajien torjuntaa ja paikoitellen myös lajistoltaan arvokkaiden luontokohteiden elinolosuhteita ylläpitävää hoitoa. Esimerkiksi vanhojen kulttuuri- ja maatalousympäristöjen luontoarvot menetetään, mikäli niitä ei hoideta. Alueiden säilyminen luonnontilaisina turvataan parhaiten luonnonsuojelualueita perustamalla. Luonnonsuojelua voidaan toteuttaa luonnonsuojelulain sekä maankäyttö- ja rakennuslain nojalla tehtävin rajauspäätöksin.

Luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi on tärkeää, että luonnontilaisia alueita säästyy riittävästi. Nykyinen lainsäädäntö ei yksin turvaa luonnon monimuotoisuutta, vaan vapaaehtoisuuteen perustuvaa suojelua tarvitaan, jotta eliölajeilla on käytettävissä riittävästi elinalueita ja viheryhteyksiä liikkumiseen.

Paikallisesti arvokkaita kohteita Naantalissa ovat esimerkiksi lehtometsät, pienvesistö- ja kosteikkoympäristöt sekä taajamametsät, jotka ylläpitävät asukkaiden luontosuhdetta. Kalliometsät ovat Naantalin saaristoluonnolle ja maisemalle omaleimaisia ja siten niiden arvoa ja arvostusta on syytä korostaa. Kalliometsät tuovat mielekästä vaihtelevuutta paikallismaisemaan. Arvokkaiden maisemien suojelulla huolehditaan myös asuinympäristön viihtyisyydestä. Järvet ja pienvedet, kuten lammet ja purot, sekä suoalueet ovat arvokkaita paikallisen luonnon monimuotoisuutta ylläpitäviä ekosysteemejä. Niiden vedenlaadusta on syytä huolehtia.

Suomen uhanalaisimpia luontotyyppejä ovat perinnebiotoopit. Perinnebiotoopit ovat perinteisten elinkeinojen ja maankäyttötapojen muovaamia alueita, joita on niitetty, laidunnettu tai lehdestetty. Perinnebiotooppeja ovat mm. niityt, kedot ja metsälaitumet. Perinteisen karjatalouden loputtua alueiden ainutlaatuinen uhanalainen lajisto väistyy ja katoaa muiden lajien tieltä, ellei alueita enää hoideta. Perinnebiotooppeja säilyttämällä säilytetään samalla arvokasta kulttuurimaisemaa.

Kaupunki osallistuu vieraslajien torjuntatyöhön.

Tavoitteena on hävittää kaikki jättiputkiesiintymät Naantalista ja kannustaa asukkaita omaehtoiseen jättipalsamin torjuntatyöhön.

Kaupunki selvittää uuden luonnonsuojelualueen perustamista.

Kaupunki kartoittaa kaupungin mailla olevat perinnebiotoopit ja laatii niille hoitosuunnitelmat.

Johanna Erjanti

Markku Lehtinen

Kirsi Hovila

Kirsi Korpinen

Markku Lehtinen

Puistot, viheralueet ja metsät

Kaupunki ylläpitää ja kehittää puisto- ja viheralueverkostoaan ekologisten yhteyksien ja kaupunkilaisten ulkoilu- ja luontopalvelujen turvaamiseksi.

Viihtyisän asuinympäristön takaamiseksi on tärkeää, että asukkaille varataan riittävästi virkistysalueita. Virkistysalueet ovat osa kaupungin viherverkostoa ja ekologisia yhteyksiä. Viherverkostoa voidaan kehittää täydentämällä sitä tarvittaessa metsityksin tai muilla ratkaisuilla. Tämä edellyttää viherverkoston kattavuuden paikallista ja alueellista arviointia etenkin maankäyttöä suunniteltaessa. Tavoitteena on, että kaupungin viher- ja virkistysalueverkosto on luontotyypeiltään monipuolinen, maantieteellisesti kattava ja että luonnon monimuotoisuudelle tärkeät ekologiset yhteydet säilyvät.

Luonnon monimuotoisuutta voidaan paikoitellen lisätä viheralueiden hoitokäytäntöjä muuttamalla. Jalolehtipuut sekä metsälinnustolle ja pölyttäjille tärkeä pensaskerros ovat huomionarvoisia. Nurmikot ovat lajistoltaan köyhiä, joten niiden muuttaminen esimerkiksi niityiksi monipuolistaa paikallista lajikirjoa ja samalla vähentää ruohonleikkuusta aiheutuneita hoitokustannuksia.

Kasvilajien valinnalla voidaan suosia pölyttäjiä, kuten mehiläisiä, kimalaisia ja perhosia. Pölyttäjät ovat äärimmäisen tärkeitä muun muassa luonnon ekosysteemien tuottamien palvelujen kuten ravinnontuotannon kannalta. Perhosia suosimalla lisätään paikallista monimuotoisuutta ja samalla rakennetun viherympäristön kauneutta.

Kaupunki käyttää istutuksissaan pölyttäjiä suosivia kasvilajeja.
Kaupunki perustaa perhosia houkuttelevan puiston.
Kaupunki tarjoaa viljelylaatikoita asukkaiden, päiväkotien ja koulujen käyttöön.

Lauri Kustonen

Matti Rinne

Markku Lehtinen

Metsälajiston hupeneminen voidaan pysäyttää estämällä metsien pirstoutumiskehitys. Metsät sijoittuvat Manner-Naantalissa usein vaikeasti rakennettaville kallioille tai niiden lähistölle. Paikallisia kitukallioita säästämällä säilytetään samalla Naantalille omaleimaista saaristomaisemaa.

Puistometsät inventoidaan ja niille laaditaan puisto- ja virkistysmetsien hoidon suunnitelma.

Puisto- ja virkistysmetsien hoito kohdistetaan hyvällä suunnittelulla sinne, missä se on erityisen perusteltua. Näin myös lahopuuston määrä voi kasvaa metsissä, eikä metsien talouskäyttö kohdistu luonnon monimuotoisuuden tai virkistyskäytön kannalta tärkeille alueille.

Naantali päivittää talousmetsien metsänhoitosuunnitelman paikallisluonnon monimuotoisuutta edistävällä tavalla, ottaen kuitenkin huomioon metsien virkistyskäytön.

Kaupungilla on noin 600 hehtaaria talousmetsää ja saman verran kitumaata. Uudessa metsänhoitosuunnitelmassa voidaan painottaa entistä vahvemmin ekologisesti kestävän metsätalouden periaatteita. Monimuotoista luontoa palautetaan muun muassa säästämällä lahopuustoa ja luopumalla metsien kunnostusojituksista. Pienvesille, kuten puroille ja lähteille, jätetään jatkossa riittävät suojavyöhykkeet.

Kaupungin metsiä vaalitaan hiilinieluina ja -varastoina. Metsäalueet säilytetään kooltaan mahdollisimman isoina ja yhtenäisinä.

Jaakko Plato

Matti Rinne

Itämerihaaste Naantalissa

Saaristomeri on Naantalille ja sen asukkaille läheinen ja tärkeä. Meri tarjoaa virkistystä, mutta myös monipuolisia mahdollisuuksia eri elinkeinojen menestyksekkäälle harjoittamiselle. Saaristomeri voi kuitenkin huonosti pääasiassa mailta tulevien luonnonhuuhtoumien ja ihmisen harjoittaman maatalouden päästöjen vuoksi. Myös vesistön sisäinen kuormitus on merkittävä. Paikallisen merialueen tilaan vaikutetaan monilla ympäristöohjelman toimilla, jotka sijoittuvat mantereelle Saaristomeren valuma-alueelle ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi, siihen sopeutumiseksi ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Itämerihaaste on Turun ja Helsingin kaupunkien verkostoaloite Itämeren tilan parantamiseksi. Naantalin kaupunki on ottanut haasteen vastaan vuonna 2010 ja laatinut oman Itämerihaasteen toimenpideohjelman, jonka toteutumista on seurattu vuosittain. Itämeren tilaa parantavia toimia toteutetaan jatkossa osana ympäristöohjelmaa.

Naantalin kaupunki uusii itämerihaasteen sitoumuksensa. Toimenpiteinään itämeren hyväksi:

Kaupunki selvittää Naantalinaukon kuormituslähteet ja vaikuttavimmat toimenpiteet vesistön tilan parantamiseksi.

Tehdyn selvityksen pohjalta voidaan ryhtyä sanoista tekoihin paikallisen meriveden laadun parantamiseksi.

Kaupunki toteuttaa työmaiden aikaisen hulevesien hallinnan pilottikohteen Naantalin asuntomessualueelle.

Kaupunki perustaa Merimaskun Särkänsalmeen septitankkien tyhjennyspisteen.

Kaupunki selvittää meriroskiksen toteuttamismahdollisuutta Naantalin venesataman edustalle.

Meriroskis poistaa kelluvia roskia vedestä. Meriroskiksella voidaan samalla viestiä näkyvästi kaupungin tahtotilasta Itämeren tilan parantamiseksi.

Kaupunki selvittää vaihtoehdot Velkuan jätevesien käsittelyn tehostamiseksi.

Petri Rinneranta

Matti Rinne

Sädehtivä Naantali

Ympäristövastuullisella toiminnallaan kaupunki innostaa kuntalaisia, yhteisöjä ja yrityksiä mukaan kaikille yhteisten ympäristöasioiden hoitoon. Yhteistyöllä voidaan löytää uusia mahdollisuuksia hyvään ympäristöystävälliseen arkeen. Pienilläkin teoilla on merkitystä! Viestinnässä painotetaan positiivista virettä ja toimintatapojen muutosten tarjoamia mahdollisuuksia ongelmien sijaan.

Strateginen tavoite:

Naantalin kaupunki on esimerkillinen kunta-alan toimija ympäristöasioissa. Kaupunki tarjoaa kuntalaisilleen ajankohtaista opastusta ja neuvontaa ympäristöasioissa. Kaupunki osallistuu aktiivisesti erilaisiin paikallisiin ympäristötalkoisiin ja -hankkeisiin ja on osaltaan luomassa samalla myös yhteisöllistä paikalliskulttuuria. Kaupunki tarjoaa pienille ja isommillekin kuntalaisilleen innostavaa ja vaikuttavaa ympäristökasvatusta. Kaupunki tiedottaa näkyvästi ympäristöohjelman toimenpiteistä ja niissä onnistumisista. Kaupunki jakaa kokemuksiaan myös alueellisesti ja valtakunnallisesti ja parantaa samalla omaa ympäristöosaamistaan muiden onnistumisista oppien ja ollen näin tiedollisestikin resurssiviisas toimija.

Kaupunki perustaa näkyville paikoille auringonkukkapeltoja.

Auringonkukkapelloilla ilahdutetaan kaupunkilaisia ja matkailijoita ja luodaan positiivista kaupunkikuvaa aurinkoisesta Naantalista.

Kaupunki edistää vihreää taloutta ja puhtaan teknologian (cleantech) yrittämistä Naantalissa.

Kaupungin omistajaohjauksessa otetaan huomioon ympäristövastuullisuuden periaatteet.

Omistajaohjauksella edistetään ympäristövastuullisia toimintatapoja kaupungin konsernin tytäryhtiöissä, jotta esimerkiksi ilmastotavoitteet toteutuisivat Naantalissa tehokkaammin. Ilmastotavoitteellisuus voi näkyä esimerkiksi ympäristöteknisinä ja uusiutuvan energian ratkaisuina **Naantalin Sataman, Naantalin Energian ja Naantalin Vuokratalot Oy:n** toiminnassa.

Visit Naantalin toiminnan tulisi tukea osaltaan kestävää matkailua. Luontomatkailun potentiaali on suuri. Ulkomaalaiset turistit hakeutuvat Suomeen nimenomaan puhtaan luonnon ja luontoelämysten vuoksi. Kuluttajien tietoisuuden lisääntyminen kaukomatkailun ympäristövaikutuksista on mahdollisuus kotimaisten ja paikallisten matkailupalvelujen kehittämiselle, kunhan huolehditaan, että toiminta on kestävällä pohjalla.

Ympäristökasvatusta lapsille ja nuorille

Kaupungin koulut ja päiväkodit kasvattavat lapsia ymmärtämään, arvostamaan ja suojelemaan ympäröivää luontoa ja antavat perustan hyvän luontosuhteen syntymiselle.

Hyvän luontosuhteen luominen lapsuudessa lisää todennäköisyyttä, että aikuisenakin kokee luonnon tärkeäksi paikaksi olla ja virkistäytyä. Luontosuhde muodostuu parhaiten viettämällä aikaa luonnossa. Luonnossa oppii myös kunnioittamaan luontoa itseisarvona. Ympäristökasvatuksessa on tärkeää oppia, miten luonnon tarjoamat ekosysteemipalvelut ovat myös ihmisen elinehto. Ympäristövastuullisesti toimivat lapset ja nuoret välittävät tietoaan myös eteenpäin esimerkillisellä toiminnallaan.

... ja isommille

Naantalin opiston luento- ja kurssitarjonnassa pidetään jatkossakin mukana ympäristöteemaa.

Ympäristöasioista kiinnostuneille kaupunkilaisille on tarjolla kursseja ja luentoja omalla kotipaikkakunnalla.

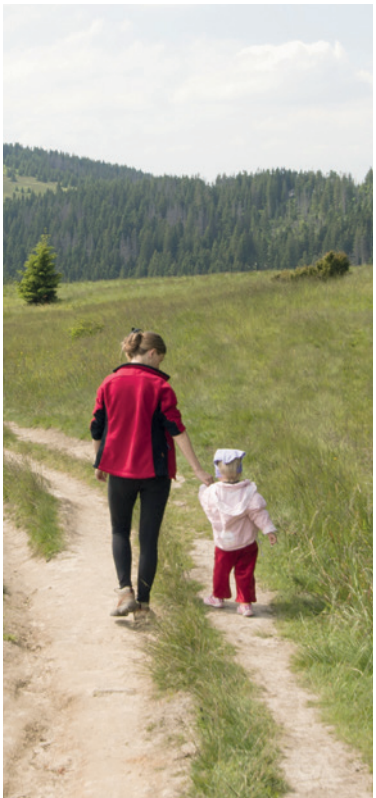

Kari Saarinen

Yhdessä olemme enemmän

Jokainen meistä voi tehdä oman osan ympäristönsä hyväksi. Kaupunki edistää paikallista yhteistyötä ja ruohonjuuritason toimintaa tarjoamalla kanavan erilaisesta talkootoiminnasta tiedottamiseen.

Kaupungin kotisivuille perustetaan kuntalaisten talkoosivusto.

Kaupunki haastaa kaupungin asukkaat jokavuotisiin korttelitalkoisiin.

Korttelitalkoissa lähiympäristön naapurusto tulee tutuksi ja kiinnostus oman ympäristön hoitoon kasvaa. Samalla kasvaa myös ymmärrys omista vaikutusmahdollisuuksista ja oma-aloitteisuuden merkityksestä kotinurkkien viihtyvyyden ylläpitämiseksi. Talkoiden teemana voi olla esimerkiksi roskien keruu yleisiltä alueilta, niittyjen hoitotalkoot tai vieraslajien torjuntatalkoot.

Helmi Kosonen

Tämän esitteen kuvittamiseen ovat osallistuneet paikalliset asukkaat.

Lisätietoja ympäristöohjelmasta ja sen toteutumisen edistymisestä löytyy osoitteesta

naantali.fi/ymparistoohjelma

Naantali

Etukannen kuva: Markku Lehtinen